

Lagrådets arbetsformer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2002/03:45 Lagrådets arbetsformer samt en motion (fp) som väckts med anledning av propositionen.

Regeringen föreslår bl.a. viss vidgning av pensionerade justitieråds och regeringsråds möjlighet att representera "sin" domstol i Lagrådet. Vidare föreslås en förenkling av vissa administrativa förfaranden. Regeringen föreslås kunna bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att fatta beslut i vissa administrativa frågor som rör Lagrådet. I motionen föreslås att något sådant bemyndigande inte införs.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen. En reservation har lämnats (m, fp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Lagrådets arbetsformer.....	5
Gällande bestämmelser.....	5
Propositionen.....	6
Motionen.....	7
Bakgrund om beslutanderätt för statsråd.....	8
Utskottets ställningstagande.....	10
Reservationer.....	11
Lagrådets arbetsformer, punkt 1 (m, fp)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	12
Propositionen.....	12
Följdmotion.....	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagrådets arbetsformer

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om Lagrådet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:45 och avslår motion 2002/03:K5.

Reservation (m, fp)

Stockholm den 8 maj 2003

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s) och Gustav Fridolin (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Ärendet består av regeringens proposition 2002/03:45 Lagrådets arbetsformer samt en motion som väckts med anledning av propositionen. En förteckning över behandlade förslag finns i *bilaga 1*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en ny lag skall ersätta nuvarande lag (1979:368) om Lagrådet.

Enligt förslaget skall vissa administrativa förfaranden förenklas. Bland annat skall regeringen kunna bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att fatta beslut i vissa frågor som rör Lagrådet, och Lagrådets ledamöter skall kunna bestämma över avdelningarnas sammansättning.

Vidare föreslås att såväl justitieråd och regeringsråd som en pensionerad sådan domare skall kunna ingå i en avdelning i Lagrådet som representant för någon av de högsta domstolarna med den begränsningen att minst en ledamot skall vara aktiv domare från någon av de högsta domstolarna. De högsta domstolarna föreslås förordna de pensionerade domstolsledamöter som skall tjänstgöra i Lagrådet.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 september 2003.

Utskottets överväganden

Lagrådets arbetsformer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen. Jämför reservation (m, fp).

Gällande bestämmelser

Gällande bestämmelser om Lagrådet finns i 8 kap. 18 § regeringsformen och i lagen (1979:368) om Lagrådet.

I regeringsformen anges att det skall finnas ett lagråd för att avge yttrande över lagförslag och att domare eller, vid behov, förutvarande domare från Högsta domstolen och Regeringsrätten skall ingå i Lagrådet. Alternativet förutvarande domare är en nyhet, som infördes genom en grundlagsändring 2002. I regeringsformen anges också vilka lagförslag som bör granskas av Lagrådet och vad granskningen skall avse. Slutligen framgår att närmare bestämmelser om Lagrådets tjänstgöring och sammansättning meddelas i lag. 1979 års lag om Lagrådet reglerar samtliga administrativa och organisatoriska frågor som rör Lagrådet och dess verksamhet. Lagen styr Lagrådets konkreta arbetsförhållanden och är förhållandevis detaljerad.

Lagrådet består enligt 1979 års lagrådslag av högst fyra avdelningar. Regeringen bestämmer med hänsyn till arbetsbördan om Lagrådet skall bestå av mer än en avdelning. Justitieråd och regeringsråd, sammanlagt högst nio vid ett och samma tillfälle, tjänstgör i Lagrådet. Vid behov kan även annan lagfaren person förordnas att tjänstgöra som ledamot.

Varje avdelning består av tre eller – om det finns särskilda skäl vid behandlingen av ett ärende – av fyra ledamöter. I en avdelning skall det ingå både justitieråd och regeringsråd.

Regeringen bestämmer hur många justitieråd och regeringsråd som skall arbeta i Lagrådet och hur de skall tjänstgöra på avdelningarna. De båda högsta domstolarna avgör själva vilka domare som skall vara ledamöter i Lagrådet och vilken avdelning de skall tillhöra. Andra lagfarna ledamöter än aktiva domare i de högsta instanserna utses av regeringen.

Det är regeringen som fattar de administrativa och organisatoriska beslut som behövs för Lagrådets verksamhet, t.ex. hur många avdelningar av Lagrådet som behöver vara i tjänst och hur avdelningarna skall vara sammansatta. Regeringskansliet samlar för detta ändamål löpande in uppgifter om planerade och pågående lagrådsremisser. Uppgifterna ligger sedan till grund för regeringens beslut om Lagrådets tjänstgöring och sammansättning under lagrådsperioden. En lagrådsperiod sträcker sig över två år fr.o.m. Högsta domstolens höstsession under år med udda slutsiffra. Normalt fattas

de grundläggande regeringsbesluten om Lagrådets tjänstgöring och sammansättning i början av juni det år när den nya lagrådsperioden inleds. Arbetsituationen i Lagrådet bedöms därefter löpande för att kontrollera att tillgången till laggranskningen motsvarar behovet vid varje givet tillfälle.

Propositionen

Regeringen föreslår att en ny lag om Lagrådet skall ersätta lagen (1979:368) om Lagrådet.

Skälen till att regeringen föreslår en ny lag i stället för ändringar i den nuvarande är att ändringarna, bl.a. i fråga om Lagrådets sammansättning, utnämningförfarandet och beslutsförfarandet, är förhållandevis omfattande och att vissa redaktionella och språkliga ändringar bör göras.

Regeringen anser att en lagrådsavdelning även fortsättningsvis bör bestå av tre ledamöter med möjlighet att, om det finns särskilda skäl, för behandlingen av ett visst ärende utse även en fjärde ledamot. Lagrådet bör även i fortsättningen i huvudsak bestå av aktiva ledamöter i Högsta domstolen och Regeringsrätten.

Regeringen föreslår att minst en ledamot i en lagrådsavdelning skall vara aktiv domare i Högsta domstolen eller Regeringsrätten. I övrigt skall en lagrådsavdelning kunna bestå av pensionerade sådana ledamöter och högst en annan jurist än domare som tjänstgör eller har tjänstgjort i någon av dessa domstolar.

Regeringen bör enligt förslaget även i fortsättningen besluta om antalet avdelningar i Lagrådet samt bestämma hur många ledamöter som var och en av domstolarna skall utse i Lagrådet. Flera än sammanlagt sex justitieråd och regeringsråd skall enligt förslaget inte samtidigt få tas i anspråk för tjänstgöring i Lagrådet.

Högsta domstolen och Regeringsrätten bör enligt regeringen även fortsättningsvis utse de justitieråd och regeringsråd som skall tjänstgöra i Lagrådet, och andra jurister än domare med anknytning till de högsta domstolarna även fortsättningsvis förordnas av regeringen. Till skillnad mot vad som gäller enligt nuvarande lag föreslår regeringen att en pensionerad ledamot från någon av de högsta domstolarna skall förordnas av den domstol som ledamoten har tillhört. Vidare skall det framgå av lagen att regeringen skall samråda med Högsta domstolen och Regeringsrätten vid förordnande av andra ledamöter i Lagrådet än justitieråd och regeringsråd eller pensionerade sådana domare.

Ersättare skall utses enligt samma grunder som gäller för ordinarie ledamöter och kunna förordnas även för ledamöter som inte är justitieråd eller regeringsråd.

En ambition med lagstiftningsarbetet har enligt regeringen varit att bl.a. försöka åstadkomma en effektivare administration av Lagrådet utan att rubba dess självständighet och auktoritet. I vissa fall har det även varit motiverat att ytterligare markera självständigheten, t.ex. genom att flytta över delar av beslutanderätten i frågor som rör Lagrådets egen administration till Lagrådet

självt. Lagrådets ledamöter föreslås själva bestämma avdelningarnas sammansättning. En lagrådsavdelning föreslås också kunna besluta om att förordna en sakkunnig person vid behandlingen av ett visst ärende. Lagrådets ledamöter föreslås ha rätt till ledighet i samma utsträckning som justitieråden och regeringsråden med skyldighet att se till att brådskande ärenden inte fördröjs.

En nyhet som föreslås är att regeringen skall ges möjlighet att bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att vidta vissa åtgärder. Det gäller befogenhet att förordna sådana ledamöter i Lagrådet som inte är eller har varit domare i någon av de högsta domstolarna under förutsättning att ledamoten tidigare har tjänstgjort i Lagrådet, att under en lagrådsperiod besluta om ändringar i antalet avdelningar, att fatta beslut i frågor som rör antalet ledamöter som var och en av domstolarna skall utse i Lagrådet och om en avdelning skall bestå av fyra ledamöter vid behandlingen av ett visst ärende samt att meddela Lagrådet att det inte har några ärenden att vänta under en viss tid.

Vad gäller den personkrets utanför de högsta domstolarna som kan komma i fråga för tjänstgöring i Lagrådet framhåller regeringen att den torde vara mycket begränsad. De kategorier av utomstående jurister som kan komma i fråga för ett förordnande om tjänstgöring i Lagrådet är främst domare i andra domstolar än Högsta domstolen och Regeringsrätten, f.d. justitiekansler, f.d. justitieombudsmän, f.d. riksåklagare, advokater och rättsvetenskapsmän.

I fråga om de föreslagna bemyndigandena, som inte ytterligare motiveras i propositionen, anges att regeringen i praktiken troligen kommer att i sitt beslut i början av varje lagrådsperiod göra en grov uppskattning av hur många avdelningar som behövs under hela perioden och i beslutet bemyndiga justitieministern att vid behov ändra antalet avdelningar under lagrådsperioden, t. ex. vid arbetstoppar eller tillfällig arbetsnedgång, besluta om en fjärde ledamot, förordna utomstående ledamöter eller lämna meddelande om att under viss tid några ärenden inte är att vänta.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 september 2003.

Motionen

I motion 2002/03:K5 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) föreslås att riksdagen avslår propositionen i den del som gäller regeringens möjlighet att bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att fatta beslut i vissa frågor. Motionärerna erinrar om att Folkpartiet liberalerna vill se en övergripande reform av lagprövningssystemet och därför i nuläget inte finner anledning till några omfattande synpunkter på den nu aktuella propositionen. De vill emellertid betona vikten av att Lagrådets självständiga ställning värnas och anser att förslaget att chefen för Justitiedepartementet skall kunna bemyndigas att fatta beslut i vissa frågor inte har motiverats på ett tillfredsställande sätt av regeringen. Frågor om Lagrådet är enligt motionärerna av sådan betydelse att de skall avgöras av regeringen som helhet.

Bakgrund om beslutanderätt för statsråd

Bestämmelser och förarbetsuttalanden m.m.

Enligt 7 kap. 3 § regeringsformen avgörs regeringsärenden av regeringen vid regeringssammanträde. Undantag gäller för regeringsärenden som gäller verkställighet inom försvarsmakten av författningar eller särskilda regeringsbeslut. Sådana s.k. kommandomål kan, i den omfattning som anges i lag, under statsministerns överinseende avgöras av chefen för det departement till vilket ärendet hör.

Inför den nuvarande regeringsformen fördes en diskussion om regeringens beslutsformer (SOU 1972:15, prop. 1973:90, bet. KU 1973:26 och KU 1974:8). För ett kollektivt beslutsfattande talade vikten av samarbete över departementsgränserna, möjligheterna att utkräva politiskt ansvar och behovet av regeringens sammanhållning (SOU 1972:15 s. 79 f., 148 f.). I grundlagspropositionen (prop. 1973:90 s. 183 f.) framhölls att enligt ett parlamentariskt synsätt bör alla regeringsärenden färgas av eller åtminstone vara förenliga med värderingar gemensamma för hela regeringen.

Vad som är ett regeringsärende får enligt vad som vidare anfördes i grundlagspropositionen i första hand bestämmas formellt. Ärenden som hänskjuts till regeringens avgörande är regeringsärenden. Enligt grundlagspropositionen är det uppenbart att regeln om kollektiv beslutsform inte får kringgås på så sätt att ärenden förklaras vara departementschefsärenden. Principen måste vara att alla frågor som anses kräva ett ställningstagande från någon i regeringskretsen skall behandlas som regeringsärenden. I ett fåtal speciella fall borde det dock enligt propositionen, liksom dittills, vara möjligt att i särskild författning förlägga den formella beslutanderätten hos en departementschef. Tre fall som nämndes var beslut som hörde till beredningen av regeringsärenden, beslut som gällde administrationen inom ett departement samt de beslutsfunktioner som enligt tryckfrihetsförordningen handlades av chefen för Justitiedepartementet.

Frågan om vad som är ett regeringsärende behandlades av utskottet vid en granskning av formerna för utrikespolitiska beslut (bet. 2001/02:KU20 s. 229 f.). Utskottet gjorde där en jämförelse med regeringskansliärenden och departementsärenden och framhöll att det oftast framgår av någon bestämmelse i lag eller annan författning att ett ärende kan avgöras som ett regeringskansliärende. I de flesta fall pekas Regeringskansliet då ut som beslutande myndighet, men rester av en gammal ordning där departementen och enskilda befattningshavare har en egen beslutanderätt finns i några fall. Så beslutar regeringen om sin egen administration bortsett från chefstillsättningar.

Utskottet hänvisade vidare till bl.a. att Regeringskansliet får avskriva återkallade ärenden och att rättshjälpsfrågor liksom frågor om utlämnande av allmänna handlingar beslutas inom Regeringskansliet. Utskottet pekade också på att statsråd efter bemyndigande av regeringen i varje särskilt fall tillkallar särskilda utredare och ledamöter i kommittéer och beslutar om sak-

kunniga, experter, sekreterare och annat biträde åt utredaren eller kommittén. En liknande beslutstyp är den där ett statsråd efter ett särskilt bemyndigande av regeringen uppdrar åt en departementstjänsteman att underteckna ett avtal.

Bestämmelsen i 11 kap. 6 § regeringsformen om att statliga förvaltningsmyndigheter lyder under regeringen, om inte myndigheten enligt regeringsformen eller annan lag är myndighet under riksdagen, innebär enligt Grundlagberedningen (SOU 1972:15 s. 195) bl.a. att en enskild minister inte har någon befälsrätt över dem.

Utredningsbedömning

Till grund för den föreliggande propositionen ligger 2000 års lagrådsutrednings slutbetänkande Lagrådets arbetsvillkor (SOU 2001:88). I betänkandet (s. 96 f.) framhålls att en utgångspunkt måste vara att lagrådsarbetet i största möjliga utsträckning bör rationaliseras och att med rationaliseringar i detta sammanhang skall förstås att beslutskompetensen flyttas till en nivå som ligger så nära den faktiska verksamheten som möjligt. Därmed berörs enligt utredningen även de beslutsbefogenheter som med gällande regler utövas av regeringen. I frågan om delegation skall kunna ske till ett enskilt statsråd, i förevarande fall till chefen för Justitiedepartementet, på sådana områden där kollektiv beslutanderätt inte synes erforderlig erinrar utredningen om innehållet i 7 kap. 3 § regeringsformen och om förarbetsuttalanden till bestämmelsen.

Utredningen påpekar vidare att konstitutionsutskottet i ett betänkande år 1977 redovisade en kartläggning av omfattningen av den beslutanderätt som enligt författningsbestämmelser och särskilda regeringsbeslut tillkom i första hand departementschefer men också övriga statsråd (bet. KU 1976/77:44 s. 12 f. och B 29 f.). Utskottet fann där i och för sig inte anledning till erinran mot de regeringsbeslut varigenom statsråd bemyndigades att avgöra visst ärende eller viss grupp av ärenden men anförde följande.

Mot bakgrund av principen om kollektivt beslutsfattande inom regeringen vill utskottet framhålla att denna princip inte bör urholkas genom alltför vidsträckta bemyndiganden till enskilt statsråd. Liksom hittills bör därför enskilt statsråd utom i vissa undantagsfall endast ges beslutanderätt i frågor som har samband med departementsadministrationen och beredningsarbetet i vid mening.

Utredningen anför som sin uppfattning att vissa av de beslut rörande Lagrådet som nu ankommer på regeringen har en rent administrativ prägel, trots att de inte berör inomdepartementala frågor. Till denna kategori måste enligt utredningen närmast räknas beslut som rör upprepade förordnanden samt sådana beslut som hör samman med planeringen av lagrådsarbetet. Något hinder mot att medge undantag från principen om regeringens kollektiva beslutanderätt bör enligt utredningen inte föreligga i frågor av sådan karaktär.

Utskottets ställningstagande

De beslut som regeringen föreslås få bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att fatta har enligt utskottets mening en rent administrativ prägel. Något hinder mot att medge undantag från principen om regeringens kollektiva beslutanderätt bör enligt utskottets uppfattning därmed inte föreligga. Utskottet delar således regeringens bedömning i denna del och avstyrker motionen.

Utskottet delar regeringens bedömning även i övriga delar och föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om Lagrådet.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Lagrådets arbetsformer, punkt 1 (m, fp)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om Lagrådet med den ändringen att 7 § andra stycket, 8 § andra stycket, 9 § andra stycket och 24 § första stycket andra meningen utgår. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:K5 och bifaller delvis proposition 2002/03:45.

Ställningstagande

Vi anser, som anförs i motion 2002/03:K5, att Lagrådets självständiga ställning bör värnas och att regeringen inte på ett tillfredsställande sätt har motiverat förslaget att chefen för Justitiedepartementet skall kunna bemyndigas att fatta beslut i vissa frågor. Enligt vår uppfattning är frågor om Lagrådet av sådan betydelse att undantag inte bör göras från principen om regeringens kollektiva beslutsfattande. Propositionen bör därför avslås i den del den avser det föreslagna bemyndigandet. I övrigt tillstyrker vi propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2002/03:45 Lagrådets arbetsformer:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om Lagrådet.

Följdmotion

2002/03:K5 av Helena Bargholtz m.fl. (fp):

Riksdagen avslår proposition 2002/03:45 i den del som gäller regeringens möjlighet att bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att fatta beslut i vissa frågor.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om Lagrådet

Härigenom föreskrivs följande.

Grundlagsbestämmelser

1 § Grundläggande bestämmelser om Lagrådet finns i 8 kap. 18 § regeringsformen.

Lagrådets sammansättning

2 § I Lagrådet kan det tjänstgöra justitieråd och regeringsråd, justitieråd och regeringsråd som avgått med ålderspension samt andra lagfarna personer. Fler än sammanlagt sex justitieråd och regeringsråd får inte samtidigt tas i anspråk för tjänstgöring i Lagrådet.

3 § Lagrådet består av minst en och högst fyra avdelningar.

4 § En avdelning skall bestå av tre ledamöter. Om det finns särskilda skäl får en avdelning bestå av fyra ledamöter vid behandlingen av ett visst ärende.

5 § I varje avdelning skall det ingå både justitieråd och regeringsråd. Vid behov får de ersättas av pensionerat justitieråd eller pensionerat regeringsråd. Minst en ledamot på avdelningen skall dock vara aktivt justitieråd eller regeringsråd. Utöver dessa får högst en annan lagfaren person tjänstgöra på en avdelning.

6 § Ordförande på en avdelning i Högsta domstolen eller Regeringsrätten får inte utses till ledamot i Lagrådet.

Justitieråd eller regeringsråd som har fyllt sextio år får inte utan eget samtycke förordnas till ledamot i Lagrådet.

Beslut om sammansättningen

7 § Regeringen beslutar med hänsyn till arbetsbördan hur många avdelningar Lagrådet skall bestå av och under vilka tidsperioder avdelningarna skall tjänstgöra.

Regeringen får bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att under en pågående lagrådsperiod närmare bestämma antalet avdelningar om det är nödvändigt på grund av ändrad arbetsbördan.

8 § Regeringen beslutar efter samråd med Högsta domstolen och Regeringsrätten hur många ledamöter som var och en av domstolarna skall utse i Lagrådet. Regeringen beslutar om en avdelning skall bestå av fyra ledamöter vid behandlingen av ett visst ärende.

Regeringen får bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att fatta beslut enligt första stycket.

Högsta domstolen utser justitieråd och Regeringsrätten regeringsråd att vara ledamöter i Lagrådet. Vid behov utser dessa domstolar pensionerade justitieråd respektive pensionerade regeringsråd att vara ledamöter i Lagrådet.

9 § Andra ledamöter i Lagrådet än de som avses i 8 § utses av regeringen efter samråd med Högsta domstolen och Regeringsrätten.

Regeringen får bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att förordna en ledamot som avses i denna paragraf och som tidigare har varit ledamot i Lagrådet.

10 § Vid behov utses ersättare för en ledamot i Lagrådet på det sätt som anges i 8 och 9 §§.

11 § När det skall finnas fler än en avdelning bestämmer de av ledamöterna som berörs av beslutet avdelningarnas sammansättning.

12 § Alla justitieråd och regeringsråd bör delta i beslut som enligt denna lag fattas av Högsta domstolen respektive Regeringsrätten, om de inte är befriade från skyldighet att tjänstgöra eller har annat giltigt skäl att inte delta i beslutet.

Lagrådsperiod och tjänstgöringstider

13 § Lagrådets verksamhet delas in i perioder om två år räknade från början av Högsta domstolens höstsession under år med udda slutsiffror (lagrådsperioder).

14 § En ledamot av Lagrådet utses att tjänstgöra för viss tid eller för behandling av ett visst ärende.

Förordnande för viss tid skall avse en lagrådsperiod eller en del av en sådan period. För att ett justitieråd eller ett regeringsråd från början av en lagrådsperiod skall förordnas för kortare tid än hela perioden krävs särskilda skäl.

15 § Justitieråd eller regeringsråd, som har tjänstgjort i Lagrådet under minst ett år av en lagrådsperiod, får efter periodens utgång inte utan särskilda skäl utses att på nytt tjänstgöra i Lagrådet förrän nästa lagrådsperiod har gått ut.

16 § Har behandlingen av ett ärende inte avslutats vid lagrådsperiodens slut skall de ledamöter som deltagit i behandlingen tjänstgöra på avdelningen i stället för dem som har utsetts för den nya perioden, till dess ärendet har blivit slutligt behandlat.

Om en ledamot under en pågående lagrådsperiod skall avsluta sin tjänstgöring på en avdelning i Lagrådet, kan avdelningen bestämma att ledamoten skall fortsätta sin tjänstgöring till dess ett påbörjat ärende som ledamoten har varit med om att granska har behandlats slutligt.

Behandling av ärenden

17 § Lagrådets avdelningar är alla lika behöriga att behandla ärenden.

Ärendena fördelas mellan avdelningarna på det sätt som Lagrådets ledamöter bestämmer.

18 § Ordförande på en lagrådsavdelning är det justitieråd eller regeringsråd som först har utnämnts till ett sådant ämbete.

När Lagrådets ledamöter sammanträder samfällt, skall det justitieråd eller regeringsråd som är äldst i tjänst föra ordet.

19 § Regeringskansliet skall ställa en tjänsteman till Lagrådets förfogande för att föredra ett ärende som har beretts i kansliet och för att på annat lämpligt sätt hjälpa Lagrådet vid behandlingen av ärendet. När Lagrådet behandlar ett lagförslag som har väckts i riksdagen, skall det utskott som har begärt Lagrådets yttrande ställa föredragande till förfogande.

20 § En lagrådsavdelning kan förordna en person med särskilda fackkunskaper att som sakkunnig hjälpa avdelningen vid behandlingen av ett visst ärende.

21 § Om det finns skiljaktiga meningar vid behandlingen av ett ärende, skall omröstning ske i den mån det behövs.

Vid omröstning gäller den mening som omfattas av flest ledamöter. Om flera meningar har fått lika många röster gäller den mening som stöds av det justitieråd eller regeringsråd som är äldst i tjänst bland dem som har röstat för någon av dessa meningar.

22 § Vid tillämpning av 18 och 21 §§ skall med justitieråd och regeringsråd jämföras pensionerade justitieråd och regeringsråd.

Ledamöternas tjänstgöring i Högsta domstolen och Regeringsrätten

23 § Justitieråd och regeringsråd som tjänstgör i Lagrådet skall fortsätta att delta i behandlingen av mål eller ärenden i Högsta domstolen eller Regeringsrätten som de har påbörjat. Detsamma gäller behandlingen av mål eller ärenden som skall avgöras av Högsta domstolen eller Regeringsrätten i dess helhet, om det inte möter starka hinder med hänsyn till arbetsbördan i Lagrådet.

24 § Regeringen kan meddela Lagrådet att det inte har några ärenden att vänta under en viss tid. Regeringen får bemyndiga chefen för Justitiedepartementet att lämna ett sådant meddelande. Justitieråd och regeringsråd som är ledamöter i Lagrådet skall under en sådan tid tjänstgöra i den domstol som de tillhör, om inte ett brådskande ärende i Lagrådet föranleder annat.

Även i annat fall får justitieråd och regeringsråd i Lagrådet tjänstgöra i sin domstol, om det kan ske utan problem för Lagrådets verksamhet. Beslut om detta fattas av Lagrådets ledamöter.

Lagrådsledamöternas ledighet

25 § Lagrådets ledamöter har rätt till och beslutar om ledighet enligt samma grunder som gäller för justitieråden och regeringsråden i domstolarna. Vid beslut om ledighet skall Lagrådet se till att brådskande ärenden inte fördröjs.

En ledamot som inte har förordnats för en hel lagrådsperiod får vara ledig enligt vad Lagrådets ledamöter bestämmer.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2003, då lagen (1979:368) om Lagrådet skall upphöra att gälla.

2. Bestämmelserna i 2–12 §§ i den nya lagen tillämpas redan före ikraftträdandet när det gäller beslut som avses i de paragraferna och som gäller den lagrådsperiod som inleds vid ikraftträdandet.